

Област Пловдив

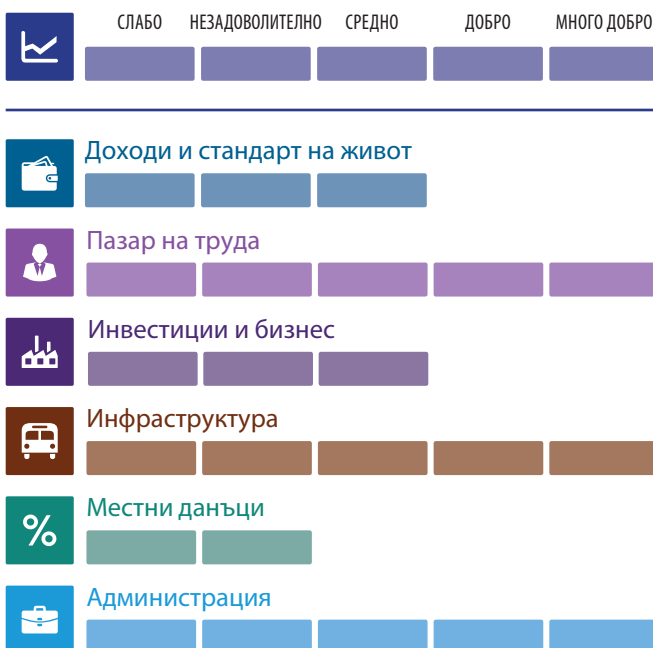
▶ Население (2023)	633 586
▶ Територия (кв.км)	5973
▶ Брой на населените места	212
▶ Дял на населението в градовете (%)	74,5

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Пловдив продължава да нараства и увеличението му е значително по-високо от средното за страната. Заетостта се увеличава, а безработицата продължава да е ниска. Разходите за дълготрайни материални активи и чуждите инвестиции се повишават значително. Качеството на пътищата е сравнително добро. Усредненият размер на местните данъци в общините в областта при всички разглеждани данъци е по-висок от средния за страната. Покритието на общинските разходи с местни приходи за първи път е по-ниско от средното.

Въпреки всеобщото застаряване на населението в страната областта се представя сравнително добре. Учениците показват добри резултати. Пловдив е сред областите с утвърдени традиции във висшето образование. Лекарите и леглата в болниците са едни от най-многобройните в страната спрямо населението. Престъпленията в областта остават сравнително малко, но разкриваемостта им е под средната. Инсталираните ВЕИ мощности на човек от населението са над средните за страната. Културният и туристическият живот са сред интензивните.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Доходи и стандарт на живот

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Пловдив продължава да нараства и увеличението му е значително по-високо от средното за страната през 2022 г., с което областта се изкачва на шестото място в класацията по този показател. Заплатите и пенсите също се повишават. През 2022 г. средната брутна годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение достига 17,9 хил. лв., а средната месечна пенсия за 2023 г. е 763 лева.

Нивото на бедност и подоходното неравенство в областта остават по-високи от средните за страната. Делът на населението, живеещо под националната линия на бедност, е 26,6% (при 20,6% в страната) през 2023 година.

Пазар на труда

Представянето на областта я поставя в челната четворка в тази категория. Делът на трудоспособното население в област Пловдив остава сравнително висок – 59,1% (при 58,5% в страната) през 2023 година. Заетостта се увеличава, а безработицата продължава да е ниска. Коефициентът на заетост достига 75,0% (при 76,2% в страната), а този на безработицата – 4,2% (при 5,3% в страната).

Образователната структура на работната сила се подобрява значително. Делът на висшистите в областта се повишава до 31%, а на хората с основно и по-ниско образование намалява до 15%, като и двата показателя вече са равни на средните за страната.

Инвестиции и бизнес

И през 2022 г. инвестиционната и бизнес активност в област Пловдив продължават да нарастват. Броят на нефинансовите предприятия спрямо населението е близък до средния за страната. Разходите за дълготрайни материални активи се повишават значително, достигайки 4,6 хил. лв. на човек, и са вторите най-високи в страната (след тези в столицата). Ръст отбелязват и преките чуждестранни инвестиции – до 3,9 хил. евро на човек. Произведената продукция достига 128,7 хил. лв. на нает. Разходите за научноизследователска и развойна дейност на човек от населението остават на второ място след тези в столицата.

Област Пловдив обаче изостава при усвояването на европейски средства. Към 30 юни 2024 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми е 2368 лв. на човек от населението (при 3175 лв. на човек в страната). В рамките на областта най-много средства усвояват общините Хисаря и Кричим.

Инфраструктура

Инфраструктурното развитие получава много добра оценка и подрежда областта на второто място в тази категория (след област Варна). Гъстотата на пътната мрежа е близка до средната в страната, но гъстотата на железопътната мрежа значително я превъзхожда с 5,4 км линии на 100 кв. км територия (при 3,6 км линии в страната). Делът на автомагистралите и първокласните пътища в област Пловдив е 17% (при 19% в страната). Качеството на пътищата е сравнително добро – 53% от пътната настилка е в добро състояние при 40% в страната през 2023 година.

Достъпът на домакинствата до интернет се увеличава и през 2023 г. и остава по-висок от средния – 92% (при 89% в страната).

Делът на населението, живеещо в селища с достъп до обществена канализация, е равен на средния (75%), но свързаността с пречиствателна станция за отпадъчни води е по-висока – 74% в областта при 67% в страната.

Местни данъци

През 2024 г. усредненият размер на местните данъци в общините в областта при всички разглеждани данъци е по-висок от средния за страната, въпреки че разликите не са много големи. Средният размер на ставката върху недвижимите нежилищни имоти на юридическите лица е 2,17‰ (при 2,15‰ в страната), а върху търговията – 13,03 лв. на кв. м (при 13,08 лв. на кв. м в страната).

Средният данък върху превозните средства е 1,59 лв./kW (при 1,56 лв./kW в страната), а върху прехвърлянето на собственост – 2,85% (при 2,81% в страната).

В рамките на областта най-ниски са средните данъчни ставки в общините Съединение и Калояново, а най-високи – в Лъки и Сопот.

Администрация

Самооценките на местните администрации за развитието на електронното правителство и предоставянето на административни услуги на „едно гише“ през 2024 г. се повишават още и трайно се установяват над средните стойности в страната.

Оценката за прозрачността в работата на местните администрации леко намалява, но и тя остава сравнително висока – 70,2% (при 69,3% в страната).

Делът на собствените от общите приходи в общините в областта намалява и се изравнява със средния (27%), но покритието на общинските разходи с местни приходи за първи път през 2023 г. е по-ниско от средното – 70% в областта при 74% в страната.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■■■■■

Демография ■■■■■

Въпреки всеобщото застаряване в страната област Пловдив се представя сравнително добре. Коефициентът на естествен прираст остава над средния за страната със стойност от $-4,8\text{‰}$ (при $-6,8\text{‰}$ в страната) през 2023 година. Областта продължава и да привлича население и коефициентът на механичен прираст е сред най-високите в страната – $8,1\text{‰}$.

Делът на децата до 4-годишна възраст е $4,8\%$ (при $4,5\%$ в страната), а на населението над 65 години – $22,5\%$ (при $23,8\%$ в страната).

Гъстотата на населението е сравнително висока с 1846 души на кв. км в урбанизираните територии (при 1221 души на кв. км в страната).

Образование ■■■■■

Нетният коефициент на записване на населението в V–VII клас в областта леко намалява през 2023 г., но продължава да е по-висок от средния в страната. По-влошен и нарастващ обаче остава делът на второгодниците, а съответствието между професионалното образование и профила на местната икономика е по-ниско от средното.

Учениците от област Пловдив показват добри резултати и през 2024 година. Средният успех по математика след VII клас е малко по-нисък от средния за страната – 42,5 т. в областта при 42,9 т. в страната. Успехът на матурата по български език и литература пък е „Добър“ 4,43 (при „Добър“ 4,30 в страната), а делът на слабите оценки – $7,3\%$ (при $8,7\%$ в страната).

Пловдив е сред областите с утвърдени традиции във висшето образование. Броят на студентите спрямо населението в областта е третият най-висок в страната (след този в област Велико Търново и в столицата).

Здравеопазване ■■■■■

Пловдив е сред областите с най-голям брой лекари и легла в болниците спрямо населението. През 2023 г. един общопрактикуващ лекар се грижи средно за 1626 души (при 1701 души на лекар в страната). Индексът на достъп до лекари специалисти също е значително по-благоприятен от средния за страната. В местните многопрофилни болници легловата база възлиза на 8,6 легла на хиляда души от населението (при 6,1 на хиляда души в страната), което ѝ отрежда второто място в страната след тази в област Плевен. Използваемостта на леглата също е сравнително голяма. Пловдив е и сред областите с относително висока мрежа от аптеки. Една аптека поема обслужването на 1733 души от населението (при една аптека на 1982 души в страната). Значително по-висока от средната остава и продължителността на живота – 74,4 години (при 73,5 години в страната).

Ред и сигурност ■■■

Средната натовареност в Окръжния съд в областта е сравнително ниска, но тази в Административния е сред най-високите в страната през 2023 година. Това се отразява и на бързината на правораздаването. Делът на наказателните дела, приключили в 3-месечен срок, е 93% (при 91% в страната), а на гражданските – 73% (при 65% в страната), докато този на административните е 56% и е най-ниският в страната (средно 72%).

Престъпленията в областта остават сравнително малко, но разкриваемостта им е под средната за страната. През 2023 г. броят на регистрираните престъпления срещу личността и собствеността в областта е 8,4 на хиляда души от населението (при 11,3 на хиляда души в страната), а разкриваемостта – 52% (при 53% в страната). Пловдив е областта с най-малък брой полицаи спрямо населението – 3,2 на хиляда души (при 4,2 на хиляда души в страната).

Околна среда ■■■

Образуваните битови отпадъци в област Пловдив се задържат на високо ниво и нарастват до 541 кг на човек годишно (при 488 кг на човек в страната) през 2022 година. Същевременно делът на отпадъците, предадени за третиране и рециклиране, е 63% и е под средното ниво (76%).

Делът на горската територия е малко по-нисък от средния за страната, но и този на нарушената територия е сравнително малък през 2023 година. Инсталираните ВЕИ мощности на човек от населението отбелязват ръст от 18% и са над средните за страната.

Индексът за нуждата от охлаждане в областта е сравнително висок поради нейното географско положение. Относителният обем на използваната от домакинствата питейна вода пък е по-нисък, макар и с малко, от средния за страната.

Култура и туризъм ■■■■

През 2023 г. броят на посещенията в кината нараства значително и достига 783 на хиляда души от населението (при 684 на хиляда души в страната). Увеличение има и при посещенията на местните библиотеки, театри и музеи, но относителният им брой остава под средния за страната.

Броят на леглата в местата за настаняване в област Пловдив е 21 на хиляда души от населението през 2023 г., а реализираните нощувки – 2166 на хиляда души, които стойности, извън тези в морските области, са сравнително високи. Сравнително широко е и използването на онлайн платформи на споделената икономика.

Ключови показатели за област Пловдив

Индикатори на икономическото развитие	2021	2022	2023	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	15 547	21 638	n.a.	25 956
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	15 937	17 931	n.a.	21 242
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	26,8	29,4	26,6	20,6
Дял на населението в трудоспособна възраст (%)	60,6	59,2	59,1	58,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	70,2	71,4	75,0	76,2
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години (%)	4,6	4,1	4,2	5,3
Дял на населението с основно и по-ниско образование, 25–64 години (%)	19,2	17,8	15,2	14,8
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	26,0	26,9	30,9	30,5
Произведена продукция (лв./нает)	99 268	128 737	n.a.	122 377
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	3379	4631	n.a.	4257
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	3228	3894	n.a.	4544
Дял на населението в селища с обществена канализация (%)	75,9	75,2	n.a.	75,0
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	46,5	54,7	53,2	40,4
Покритие на общинските разходи с местни приходи (%)	103,1	85,4	70,2	74,1
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	72,4	72,4	70,2	69,3

Индикатори на социалното развитие	2021	2022	2023	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	n.a.	-7,4	-4,8	-6,8
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	n.a.	7,0	8,1	6,4
Среден успех от матурите по БЕЛ**	4,10	3,95	4,43	4,30
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)**	35,0	35,3	42,5	42,9
Нетен коефициент на записване на населението в V–VII клас (%)	87,6	91,8	90,8	89,9
Средна продължителност на живота (години)***	73,9	73,6	74,4	73,5
Дял на здравноосигурените лица (%)	87,1	91,5	91,8	95,0
Население на един общопрактикуващ лекар (брой)	1637	1599	1626	1701
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души (брой)	7,5	8,1	8,4	11,3
Дял на наказателните дела, приключили в 3-месечен срок (%)	93	90	93	91
Използвана питейна вода от домакинствата от Вик (литър/човек/ден)	99	101	n.a.	103
Образувани битови отпадъци на глава от населението (кг/човек/година)	495	541	n.a.	488
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	61	63	n.a.	76
Посещения в кината на хиляда души от населението	438	705	783	684
Реализирани нощувки в местата за настаняване на хиляда души (брой)	1385	1965	2166	4167

* Данните за 2023 г. са включени в изследването от 2024 година. Същото важи и за предходните години.

** Данните се отнасят за учебната 2023/2024 година, а матурите са проведени през 2024 година. Същото важи и за предходните години.

*** Данните са за тригодишни периоди и се обновяват всяка година.